

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2017/33 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/1

Karar Tarihi : 11/2/2025

R.G.Tarih-Sayı : 25/6/2025-32937

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Cumhuriyet Halk Partisinin 2016 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 4/1/2018 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Cumhuriyet Halk Partisinin 2016 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Cumhuriyet Halk Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2016 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi ögelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2016 yılı gelirler toplamının 106.094.752,03 TL, önceki yıldan devreden nakit ve alacaklar toplamının 12.366.439,92 TL, yıl sonundaki borçlar toplamının 9.744.227,83 TL olduğu, giderler toplamının 99.148.692,76 TL, önceki yıldan devreden borç toplamının 17.715.408,16 TL ve gelecek yıla devreden nakit ve alacak toplamının 11.341.318,86 TL olduğu anlaşılmaktadır.

5. Partinin 2016 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle 2016 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 62.734.948,70 TL olup bu tutarın 585.057,27 TL'si üye giriş aidatı, 471.564,24 TL'si bağışlar, 1.355.066,57 TL'si mal varlığı gelirleri, 2.844.574,71 TL'si banka mevduat gelirleri, 53.536.307,00 TL'si Hazine yardımları ve 3.942.378,91 TL'si çeşitli gelirlerden oluşmaktadır.

7. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

8. Parti il örgütlerinin gelirleri toplamı 43.359.803,33 TL olup bu tutarın 1.454.618,82 TL'si üye giriş aidatı, 7.039.859,91 TL'si bağış, 20.439,00 TL'si yayın gelirleri, 2.559.505,46 TL'si faaliyet gelirleri, 1.939.647,16 TL'si mal varlığı gelirleri, 453.516,95 TL'si banka mevduat gelirleri, 27.942.393,91 TL'si üst örgütlerden alınan yardımlar ve 1.949.822,12 TL'si çeşitli gelirlerden oluşmaktadır.

9. Parti il örgütlerinin 2016 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

10. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 60.910.031,86 TL olup bu tutarın 9.932.614,08 TL'si personel giderleri, 1.094.437,52 TL'si temsil ve ağırlama giderleri, 108.799,29 TL'si kırtasiye ve büro giderleri, 978.078,33 TL'si haberleşme giderleri, 1.589.763,48 TL'si seyahat giderleri, 6.421.227,48 TL'si kira giderleri, 610.293,52 TL'si bakım ve onarım giderleri, 1.099.817,72 TL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 1.984.071,53 TL'si vergi, sigorta, noter giderleri, 181.878,23 TL'si demirbaş giderleri, 27.687.721,72 TL'si teşkilata yardım giderleri, 6.305.276,24 TL'si seçim tanıtma giderleri ve 2.916.052,72 TL'si çeşitli giderlerden oluşmaktadır.

11. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede aşağıda belirtilenlerin dışındaki giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

12. Yapılan incelemelerde aşağıdaki tabloda yer alan trafik cezalarının Parti tüzel kişiliği tarafından ödendiği tespit edilmiştir.

Tablo 1: Trafik Cezaları

Yevmiye Tarih/No	Fiş/ Makbuz No	Yevmiye Açıklama	Tutar (TL)
10.03.2016/185	20160310030450000084	06 CHP 04 0081 Belge No.lu Trafik Cezası	488,75
10.03.2016/185	20160310030450000083	06 CHP 04 00282 Belge No.lu Trafik Cezası	226,80
10.03.2016/185	20160310030450000082	06 CHP 04 00276 Belge No.lu Trafik Cezası	245,70
10.03.2016/185	20160310030450000081	06 CHP 04 002395 Belge No.lu Trafik Cezası	302,40

Esas Sayısı : 2017/33 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı : 2025/1

10.03.2016/185	20160310030450000080	06 CHP 04 00228 Belge No.lu Trafik Cezası	640,80
10.03.2016/185	20160310030450000085	06 CHP 05 00143 Belge No.lu Trafik Cezası	335,40
10.03.2016/185	20160310030450000086	06 CHP 05 00424 Belge No.lu Trafik Cezası	318,20
10.03.2016/185	20160310030450000087	06 CHP 05 000012 Belge No.lu Trafik Cezası	301,00
10.03.2016/185	20160310030450000088	06 CHP 05 000212 Belge No.lu Trafik Cezası	623,00
10.03.2016/185	20160310030450000089	06 CHP 05 00265 Belge No.lu Trafik Cezası	606,05
10.03.2016/185	20160310030450000090	06 CHP 05 00156 Belge No.lu Trafik Cezası	207,90
10.03.2016/185	20160310030450000092	06 CHP 07 00148 Belge No.lu Trafik Cezası	623,00
10.03.2016/185	20160310030450000093	06 CHP 07 00771 Belge No.lu Trafik Cezası	623,00
10.03.2016/185	20160310030450000094	06 CHP 07 00472 Belge No.lu Trafik Cezası	623,00
10.03.2016/185	20160310030450000095	06 CHP 07 00419 Belge No.lu Trafik Cezası	292,40
10.03.2016/185	20160310030450000096	06 CHP 07 00022 Belge No.lu Trafik Cezası	352,60
10.03.2016/185	20160310030450000097	06 CHP 07 00772 Belge No.lu Trafik Cezası	469,20
10.03.2016/185	20160310030450000098	06 CHP 07 00019 Belge No.lu Trafik Cezası	449,65
10.03.2016/185	20160310030450000091	06 CHP 07 00886 Belge No.lu Trafik Cezası	676,40
14.03.2016/195	20160314030230000106	Yeğenbey Vergi Dairesi 06 AU 3255 Trafik Cezası	149,25
14.03.2016/195	20160314030230000109	Yeğenbey Vergi Dairesi 06 FF 9880 Trafik Cezası	264,60
14.03.2016/195	20160314030230000108	Yeğenbey Vergi Dairesi 06 FF 9880 Trafik Cezası	318,20
14.03.2016/195	20160314030230000107	Yeğenbey Vergi Dairesi 06 BT 7515 322 Trafik Belge No.lu Vergi	92,40

Esas Sayısı : 2017/33 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı : 2025/1

15.03.2016/197	İşlem No: 60/2/75	Yeğenbey Vergi Dairesi 06 CHP 72 Trafik Para Cezası	69,00
15.03.2016/197	İşlem No: 60/2/74	Yeğenbey Vergi Dairesi 06 FF 0855 Trafik Para Cezası	309,00
15.03.2016/197	20160315030450000149	06 CHP 19 144 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	309,60
15.03.2016/197	20160315030450000150	06 CHP 19 407 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	640,80
15.03.2016/197	20160315030450000151	06 CHP 19 151 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	311,85
15.03.2016/197	20160315030450000152	06 CHP 19 470 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	586,50
15.03.2016/197	20160315030450000153	06 CHP 19 161 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	264,60
15.03.2016/197	20160315030450000154	06 CHP 19 154 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	488,75
15.03.2016/197	20160315030450000161	06 CHP 20 397 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	623,00
15.03.2016/197	20160315030450000162	06 CHP 20 372 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	605,20
15.03.2016/197	20160315030450000163	06 CHP 20 14 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	625,60
15.03.2016/197	20160315030450000164	06 CHP 20 1223 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	729,80
15.03.2016/197	20160315030450000165	06 CHP 20 29 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	508,30
15.03.2016/197	20160315030450000155	06 CHP 20 351 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	729,80
15.03.2016/197	20160315030450000157	06 CHP 20 353 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	318,20
15.03.2016/197	20160315030450000156	06 CHP 20 131 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	676,40
15.03.2016/197	20160315030450000160	06 CHP 20 6 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	318,20
15.03.2016/197	20160315030450000159	06 CHP 20 705 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	658,60
15.03.2016/197	20160315030450000158	06 CHP 20 633 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	658,60
15.03.2016/197	20160315030450000172	06440172 489 belge No.lu vergi dairesi alındısı	449,65

15.03.2016/197	20160315030450000166	06 FF 9990 332 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	694,20
15.03.2016/197	20160315030450000167	06 FF 9990 378 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	712,00
15.03.2016/197	20160315030450000168	06 FF 9990 428 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	335,40
15.03.2016/197	20160315030450000170	06 FF 9990 179 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	132,00
15.03.2016/197	20160315030450000169	06 FF 9990 264 Belge No.lu Vergi Dairesi Alındısı	301,00
TOPLAM			21. 285,75

13. Partiye gönderilen yazıyla, kişisel hatalardan kaynaklanan toplam 21.285,75 TL giderin Parti tarafından ödenmesinin izahı istenmiştir.

14. Parti tarafından verilen cevapta trafik cezaları ile Parti tüzel kişiliğine kayıtlı araçların Parti faaliyetlerinde kullanılması esnasında muhatap olunduğu ifade edilmiştir.

15. Anayasa'nın 69. maddesinin üçüncü fıkrasında, siyasi partilerin gelir ve giderlerinin, amaçlarına uygun olması gerektiği ve bu kuralın uygulanmasının kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

16. 2820 sayılı Kanun'un 3. maddesinde siyasi partiler; Anayasa ve kanunlara uygun olarak Cumhurbaşkanı, milletvekili ve mahallî idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile millî iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan, tüzel kişiliği olan kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Anılan Kanun'un 74. maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinde siyasi partilerin mali denetiminin Anayasa Mahkemesince yapılacağı hüküm altına alınmış; bu denetiminin kapsamı da siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğu olarak belirlenmiştir. Söz konusu fıkranın üçüncü cümlesinde, gerçekleştirilecek kanuna uygunluk denetiminin siyasi partilerin amaçlarına ulaşmak için yapılmasında fayda görülen faaliyetleri daraltacak veya bu faaliyetlerin yerindeliğini içerecek şekilde yapılamayacağı hükme bağlanmıştır. Anılan maddenin dördüncü fıkrasında ise siyasi partilerin, amaçlarına ulaşmak için gerekli gördükleri siyasi faaliyetleri kapsamında her türlü harcamayı yapabilecekleri öngörülmüştür.

17. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin harcamaları, bu harcamaların siyasi partilerin amaçlarına ulaşmak için gerekli gördükleri *siyasi faaliyetler kapsamında* yapıp yapılmadığı yönünden denetlenmektedir. Bu itibarla Parti tüzel kişiliği tarafından Genel Merkez giderleri kapsamında ödenen trafik cezalarının da *siyasi faaliyetler kapsamında* yapılan harcama niteliğinde olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

18. Parti tüzel kişiliğine ait olup siyasi faaliyet kapsamında kullanılan her türlü araç, gereç, ekipman ve benzerlerine ilişkin olağan giderlerin parti bütçesinden karşılanması ve gider olarak gösterilmesi mümkün olmakla birlikte siyasi parti görevlilerinin ya da çalışanlarının, hukuki

yükümlülüklerini yerine getirmemelerinden ya da hukuk normlarını ihlal etmelerinden kaynaklanan cezalara ilişkin giderlerin *siyasi faaliyetler kapsamında* kabul edilmesi mümkün değildir. Bu bağlamda trafik cezalarına konu eylemlerin de ilgililerin kişisel kusurundan kaynaklanması ve bu kişilerin kişisel sorumluluğunu gerektirmesi nedeniyle bu eylemlerin *siyasi faaliyetler kapsamında* kabul edilmesine ve bu eylemler dolayısıyla uygulanan trafik cezalarının siyasi partilerce gider gösterilerek parti bütçesinden ödenmesine imkân bulunmamaktadır.

19. Açıklanan nedenlerle kişisel kusurdan kaynaklanan ve yukarıdaki tabloda ayrıntısı verilen trafik cezalarının Parti tarafından ödenmesi ile oluşan 21.285,75 TL gider toplamının 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi uyarınca Hazineye gelir kaydedilmesi gerekir.

Basri BAĞCI bu görüşe katılmamıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

20. Parti il örgütlerinin giderleri toplamı 38.238.660,90 TL olup bu tutarın 6.162.016,17 TL'si personel giderleri, 5.267.216,56 TL'si temsil ve ağırlama giderleri, 1.779.198,60 TL'si kırtasiye ve büro giderleri, 2.801.898,97 TL'si haberleşme giderleri, 1.796.892,49 TL'si taşıma giderleri, 758.482,14 TL'si seyahat giderleri, 1.133.541,48 TL'si kira giderleri, 1.712.989,15 TL'si bakım ve onarım giderleri, 2.161.889,34 TL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 1.766.807,93 TL'si vergi, sigorta, noter giderleri, 8.964.133,56 TL'si demirbaş giderleri, 423.483,78 TL'si teşkilata yardım giderleri ve 3.510.110,73 TL'si seçim tanıtma giderlerinden oluşmaktadır.

21. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

22. Partinin defter ve belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde 1.309.445,87 TL tutarında demirbaş ile 7.836.565,92 TL taşınmaz mal ediniminin olduğu anlaşılmıştır.

23. Yapılan inceleme neticesinde Partinin 2016 yılı içinde gerçekleştirdiği 1.309.445,87 TL tutarındaki demirbaş ile 7.836.565,92 TL taşınmaz mal ediniminin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu tespit edilmiştir.

IV. SONUÇ

Cumhuriyet Halk Partisinin 2016 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olmayan 21.285,75 TL gider karşılığı Parti mal varlığının 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine Basri BAĞCI'nın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. Partinin 2016 yılı kesin hesabında gösterilen 106.094.752,03 TL gelir, önceki yıldan devreden 12.366.439,92 TL nakit ve alacak toplamı, 9.744.227,83 TL yılsonu borç toplamı ile 99.148.692,76 TL gider, 17.715.408,16 TL önceki yıldan devreden borç toplamı ve 11.341.318,86 TL gelecek yıla devreden nakit ve alacak toplamından Hazineye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

11/2/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI

KARŞI OY

1. Siyasi partilerin ödemiş oldukları idari para cezalarının muhasebe kayıtlarında gider olarak gösterilemeyeceğine dair kategorik yaklaşımın yerinde olmadığını değerlendiriyoruz.

2. Olgusal olarak tüzel kişiliklerin idari para cezalarından sorumlu tutabileceğine dair düzenlemeler suç ve cezaların şahsiliği ilkesi gözetildiğinde, bu cezaların yerine getirilmesinde tüzel kişilerin de sorumlu oldukları ve ödemelerin bunlar tarafından yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

3. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu 8/1.maddesinde “*Organ veya temsilcilik görevi yapan ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin*

bu görevi kapsamında işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı tüzel kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir” denilmek suretiyle tüzel kişilerin idari yaptırımların muhatapları olabileceği kabul edilmektedir.

4. Şüphesiz ki kanun koyucunun hukuk dışı olarak kabul ettiği bir eylem nedeniyle takdir edilen idari para cezasının kişilerin sorumluluğundan soyutlanarak tüzel kişilikler adına gider kabul edilmesi ve yaptırımların etkisizleştirilmesini meşrulaştırmak uygun bir yaklaşım tarzı değildir.

5. Ancak cezalar tüzel kişiler muhatap olarak verilmişse ceza kim tarafından ifa edilecektir? Ticari alanda faaliyet gösteren tüzel kişiler (*şirketler*) kendilerinin muhatap oldukları idari para cezalarını kendi mal varlıklarından karşılamakta ancak bunları gelir vergisinin hesaplanmasına esas alınan matrahtan düşmemektedirler.

6. Diğer taraftan siyasi partiler söz konusu olduğunda konuya daha hassas yaklaşmak gerekmektedir. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 74. maddesinin birinci fıkrasında “...yapılacak kanuna uygunluk denetimi siyasi partilerin amaçlarına ulaşmak için yapılmasında fayda görülen faaliyetleri daraltacak veya bu faaliyetlerin yerindeliğini içerecek şekilde yapılamaz. ” denilmek suretiyle mali denetime dair bir prensip ortaya konulmaktadır.

7. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında “*Siyasi partiler amaçlarına ulaşmak için gerekli gördükleri siyasi faaliyetleri kapsamında her türlü harcama yapabilirler..*” denilmektedir.

8. İdari yaptırım olarak uygulanan idari para cezalarının siyasi partiler tarafından ödenip ödenmeyeceği, siyasi partiler tarafından bu kapsamda yapılan ödemelerin gider olarak gösterilip gösteremeyeceği sorusu çoğunlukla uyuşmadığımız konunun özünü oluşturmaktadır.

9. İlk bakışta, hukuka aykırı bir eylem nedeniyle verilen idari para cezasının siyasi parti tarafından karşılanması ve bunun siyasi parti gelirlerinden finanse edilmesi kabul edilebilir gözükmemekte birlikte, konunun kategorik bir yaklaşımından uzaklaşılarak değerlendirilmesi durumunda farklı sonuçlara ulaşılması mümkün gözükmemektedir.

10. İdari para cezaları mevzuatımızda yer alan bir çok farklı kanundan kaynaklanabilmektedir. Bunların içerisinde en yaygın olan uygulama ise trafik cezaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Trafik cezalarında cezaya sebep olan olayın maliyetine göre cezanın muhatabı değişiklik gösterebilmektedir.

11. Trafik cezalarına sebep olan hadiseler kimi zaman sürücü kusurundan kaynaklanmakta kimi zamanda araç sahibinin doğrudan sorumlu olduğu durumlar olarak karşımıza çıkabilmektedir.

12. Örneğin kırmızı ışıktaki geçmek veya alkollü araç kullanmak gibi durumlarda bizzat sürücünün sorumluluğuna gidilebilmekteyken, aracın teknik niteliklerinden kaynaklanan çeşitli sebeplerle araç sahibinin de sorumlu tutulabileceği durumlar ortaya çıkabilecektir. Mesela muayenesi yapılmamış aracı trafiğe çıkartan veya zorunlu mali sorumluluk sigortası yapılmadan aracın kullanılmasına müsaade eden araç sahipleri veya işletenleri tahakkuk ettirilecek cezalardan sorumlu olabileceklerdir.

13. Siyasi partiler özelinde faaliyetleri sırasında kullandıkları araçlara mevzuata aykırı şekilde ses sistemleri monte ettirilmesi durumunda buradaki sorumluluk aracı kullananlardan ziyade aracın bu hale getirilmesine karar veren siyasi partide olacaktır.

14. Kabahatler Kanununun tüzel kişilerin ceza sorumluluğunu düzenleyen 8. maddesi de bu durumu teyit etmektedir. Siyasi parti tüzel kişiliğinin bu ödemeyi yapamayacağının kabul edilmesi

durumunda cezanın kimin tarafından ödeneceği sorusu büyük bir karmaşaya neden olacak mahiyettedir.

15. İdari yaptırıma konu eylemden sorumlu olabilecek kişinin belirlenmesi durumunda bu kişiden tahsilat yapılacağı söylenebilir. Heyet halinde karar alınması suretiyle idari cezaya neden olunması durumunda ise sorumluluğun nasıl paylaştırılacağı sorusuna cevap verilmesi oldukça zor olacaktır.

16. Diğer taraftan idari para cezasını tatbikle mükellef olan idari merciler doğal olarak tüzel kişilikleri muhatap alacaklardır. Bunun tabi bir sonucu olarak tüzel kişiler ilk etapta bu ödemeleri yapmak durumunda kalacaklardır.

17. Anayasa Mahkemesinin bu aşamada siyasi partilerin idari para cezalarını hiçbir şekilde ödememeleri gerektiği tarzındaki yaklaşımı hem hukuki düzenlemelere hem de fiili duruma uygun düşmeyecektir.

18. Diğer taraftan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 116. maddesi tescil plakasına trafik ceza tutanağı düzenlenmesine imkân vermektedir. Trafik cezasını gerektiren eylemi gerçekleştiren sürücünün belirlenememesi durumunda ceza tescil plakasına yazılmakta bu durumda araç maliki cezanın muhatabı durumuna düşmektedir.

19. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17/6. maddesinde idari para cezasının süresi içerisinde ödenmesi durumunda cezadan %25 oranında indirim yapılacağı öngörülmektedir. Diğer taraftan 2918 sayılı Kanunun 115. maddesinde ise süresinde ödenmeyen para cezaları için her ay %5 oranında faiz uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

20. Lehe düzenlemeden yararlanmak ve gecikme faizi ödemekten kurtulmak adına ilk etapta trafik cezasının tüzel kişilik tarafından ödenip akabinde muhatabına rücu edilmesi makul bir davranış şeklidir.

21. Fiili ve hukuki gerekliliklere uygun olarak yapılan bu ödemenin amaç dışında yapılan bir ödeme olarak kabul edilmesi ve aynı miktar değerini hazineye irat kaydedilmesine hükmedilmesi hakkaniyete uygun bir yaklaşım tarzı olmayacaktır.

22. Bu tip olaylarda uygulamadan kaynaklanan hukuki ve fiili zorluklar da bulunmaktadır. Bazen idari para cezasının şahsi sorumlusunun tespiti ve ondan tahsilat yaptırılması zaman alabileceğinden kanunun sağladığı indirimden yararlanmak isteyen siyasi partinin süresinde ödeme yapmak suretiyle indirimden yararlanmak istemesi veya gecikmeye düşmeyerek faiz ödemekten kaçınmaya çalışması gayet doğaldır. Böyle bir durumda yapılması gereken siyasi partinin ilk etapta yaptığı ödemeyi gider saymamak yerine yapılan bu ödemenin ilgisinden tahsil edilmesini istemek daha uygun bir yaklaşım tarzı olacaktır.

23. İdari para cezalarının hiçbir şekilde siyasi partiler tarafından gider gösterilemeyeceği tarzındaki kategorik yaklaşımın uygulamada sorunlara neden olacağını değerlendirdiğimizden, çoğunluğun fikrine iştirak edilmemiştir.

Başkanvekili

Basri BAĞCI

Esas Sayısı : 2017/33 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı : 2025/1